

Ἐπακόλουθα τῆς μεσιτευσομένης πράξεως

Ἡ ΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟ-ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΩΣ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ. Ἡ σημερινὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πράγματος λέγεται πράξις. Ὄταν δὲν πράττει, ὁ ἄνθρωπος δὲν σχετίζεται εἰς τὴν ἐποχὴν μας πρὸς τὸν κόσμον. Τὸν παρατηρεῖ μόνον, ἀλλὰ δὲν ἔρχεται εἰς σχέσιν μαζί του. Κάποτε ἡ ἐπιφυλακτικότης αὐτὴ ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὠρισμένα πράγματα ἐνοχλοῦνται ἐκ τῆς σχέσεώς των πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν ἐκεῖνοι δὲν ἔχουν εἰδικὴν ἐξουσιοδότησιν. Ὑπάρχουν διὰ τοῦτο ἐμφανεῖς, συνήθως ὅμως ἀόρατοι λόγοι, οἱ ὅποιοι ἀπαγορεύουν τὴν «εἴσοδον», διότι τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο δυνατόν νὰ χάσῃ τὴν τάξιν του, ἐὰν σχετισθῇ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος ἔλθῃ εἰς ἐπαφήν μαζί του μὲ μίαν πράξιν, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι ἀρμόδιος.

Εἰς ὅλας ὅμως τὰς ὑπολοίπους περιπτώσεις ἡ σχέση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ πρᾶγμα ὄχι μόνον δὲν ἀπαγορεύεται, ἀλλ' εἶναι ὁ λόγος τῆς ὑπάρξεως τοῦ πράγματος. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι τὰ πράγματα ὑπάρχουν κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὴν πράξιν τοῦ ἀνθρώπου. Συμβαίνει δεβαίως νὰ προηγούνηται τῆς πράξεως ὡς πρὸς τὸν χρόνον, κατ'

ούσίαν ὅμως ἐδημιουργήθησαν, μόνον ἐπειδὴ ἡ πράξις ἦτο δυνατή. Ἡ πράξις προηγείται βασικῶς εἰς τὴν τεχνικὴν ὄχι μόνον τοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ τοῦ πράγματος.

“Ὅταν λοιπὸν τὸ πρᾶγμα παρουσιασθῇ, πρέπει νὰ δικαιώσῃ τὴν ὑπαρξίν του, νὰ συνδεθῇ ὅπωςδήποτε πρὸς τὸν ἄνθρωπον, νὰ τὸν ὑποχρεώσῃ νὰ πράξῃ. Διὰ τὴν ὑποχρέωσιν αὐτὴν χρειάζεται κάποτε καὶ ὁ λόγος. Κατὰ ταῦτα ὁ λόγος ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν πράξιν, ἢ ὁποῖα δυνάμει προηγείται καὶ τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ πράγματος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἀντικειμενικὴν τῆς προϋπόθεσιν. Διὰ τοῦτο ὁ λόγος τοῦ τεχνικοῦ πράγματος δὲν εἶναι ἀποκαλυπτικός, ἀλλὰ μεσιτικός λόγος. Ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ χειραγωγῆσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς μίαν σχέσιν, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ ἴδιος δὲν συμμετέχει.

“Ὅπου ὁ ἄνθρωπος σχετίζεται πρὸς τὸν κόσμον χωρὶς τὴν συμμετοχὴν τοῦ λόγου, εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ἢ σχέσις αὐτὴ λέγεται πράξις. Ἐνδέχεται ἡ πράξις ν’ ἀναβληθῇ, αὐτὸ ὅμως δὲν θὰ ἐσήμαινεν, ὅτι ἡ ἀμεσότης τῆς σχέσεως πρᾶγμα-πράξις αἴρεται διὰ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ λόγου ὡς ρυθμιστοῦ τῆς πράξεως. Καὶ ὅταν ἀκόμη περιμένῃ, μέχρις ὅτου δημιουργήσῃ τοὺς ἐξωτερικοὺς ὄρους τῆς πρακτικῆς του ἐκφράσεως, ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει τὴν δυνατότητα ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ λόγου τῶν πραγμάτων νὰ πράξῃ μίαν ἐσωτερικὴν πράξιν, νὰ ἐλέγξῃ τὰ πράγματα μὲ τὴν ἰδικὴν του σύνεσιν. “Ὅταν πείθεται ὑπὸ τοῦ πράγματος, ἐκτελεῖ ἢ προετοιμάζει τὴν ἐπιβαλλομένην ἐνέργειαν, ὅταν θέλῃ νὰ προβάλλῃ ἀντίστασιν εἰς τὸ πρᾶγμα, ἐπιχειρεῖ νὰ μὴ τὸ σκέπτεται καὶ τὸ κατορθώνει, ἐφ’ ὅσον στρέφει τὴν προσοχὴν του εἰς τὸν λόγον ἐνὸς ἄλλου πράγματος.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΣΚΟΠΟΝ ΜΕ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΙΑΝ ΤΗΝ ΒΙΑΝ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ. Ὁ ἄνθρωπος σήμερον οὔτε κατασκευάζει οὔτε κρίνει τὰ πράγματά του, δὲν σχετίζεται ἐνεργητικῶς οὔτε πρὸς τὴν πραγματικότητα οὔτε πρὸς τὸν ἑαυτὸν του, δὲν διαλέγεται οὔτε μὲ τὸν κόσμον οὔτε μὲ τὴν μοῖραν του, ἀλλ’ ἀφήνεται εἰς τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἐξ ὄλων τῶν σημείων τοῦ ὀρίζοντος περιμένουν νὰ δικαιωθοῦν μὲ τὴν πράξιν του. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ καθορίσῃ, πῶς πρέπει νὰ πράξῃ, νὰ γνωρίσῃ κάθε πρωί, τί θὰ κάνῃ τὴν ὑπόλοιπον ἡμέραν, ὁ ἄνθρωπος εἰς ὅ,τι σημαντικώτερον ἐλπίζει νὰ συμβῇ εἰς τὴν ὑπαρξίν του ἀντικρῦζει σήμερον τὸν κόσμον ἐντελῶς ἀπροετοίμαστος, χωρὶς οὔτε τὴν φιλοδοξίαν κάποτε νὰ φανῇ πιστὸς εἰς τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα τὸν ἔχουν ἤδη ὑποχρεώσει, ἀφοῦ ἡ πίστις αὐτὴ θὰ τοῦ ἐστοίχιζε μίαν ἐξαιρετικὴν εὐκαιρίαν, τὴν δυνατότητα μιᾶς ἀπροβλέπτου πράξεως ἐκτάκτου χαρακτήρος. Ὅχι μόνον δὲν ὀρίζει τὴν πράξιν του, ἀλλ’ ὀρίζεται ὑπὸ τῶν πράξεων του ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος καὶ ἀναλόγως τῆς ἐντάσεως τοῦ ὀρισμοῦ αὐτοῦ ἀντιλαμβάνεται τὸν κόσμον καὶ τὸν ἑαυτὸν του.

Διὰ τοῦτο, εἰάν τὰ ἐξωτερικά πράγματα σταματήσουν πρὸς στιγμήν νὰ καθορίζουν τὴν συμπεριφορὰν του, ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος θὰ χάσῃ καὶ τὴν τελευταίαν δικαιολογίαν τῆς ὑπάρξεώς του. Ἡ πράξις, ἔστω καὶ ἂν γίνεταί χωρὶς λόγον, τοῦ προσφέρει τὴν ψευδαίσθησιν, ὅτι ζῆ χάριν ἐνὸς σκοποῦ ἢ τούλάχιστον τὸν ἐμποδίζει νὰ σκεφθῆ, ὅτι δὲν ἔχει σκοπὸν εἰς τὴν ζωὴν του. Ἐάν τώρα, διὰ νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἐκτιμηθῆ εἰς τὴν ζωὴν, πρέπει ἀπλῶς νὰ ὑποχωρῆ εἰς τὴν ἰσχυρότεραν δίαν, αἴφνης θὰ εὐρίσκετο εἰς τὸ μέσον ἐνὸς φοβεροῦ κενοῦ. Χωρὶς νὰ γνωρίζῃ, τί θέλει, ἀφοῦ ἡ θέλησίς του εἶναι ἐμβολιασμός τοῦ ἔξω κόσμου εἰς τὸ πνεῦμα του, ἴσως θὰ ἔπαιρνε τὴν ἀπόφασιν νὰ δραπετεύσῃ ἐκ τοῦ κενοῦ, ὅπως ὅσοι ἔχασαν τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ δὲν ἔχουν κανένα σκοπὸν νὰ ἐκπληρώσουν. Ἐάν ὅμως δὲν ἔπαιρναν αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν, τὴν μόνην ἴσως μὲ τὴν προσωπικὴν του εὐθύνην, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν τεχνικῶς ἀνήκουστον πράξιν, νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν του τὸ ἐρώτημα, τί θέλει καὶ πῶς πρέπει νὰ συμπεριφερθῆ, νὰ γίνῃ δηλαδὴ ἐλεύθερος καὶ ὑπεύθυνος διὰ τὴν πράξιν του.

Εἰς τὴν ἀπαίτησιν αὐτὴν ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος, ἐφ' ὅσον ζῆ ἐντὸς τεχνικοῦ περιβάλλοντος, δὲν εἶναι καθόλου ἀνάγκη νὰ δώσῃ ἀπάντησιν. Δὲν εἶναι δηλαδὴ ἀπαραίτητον νὰ σκεφθῆ καὶ νὰ δοκιμάσῃ μὲ τὴν ἰδικὴν του ἀπόφασιν τὴν ἐλευθερίαν του, ἀλλὰ μόνον νὰ προσέξῃ, μήπως κατὰ λάθος ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν ἀσθενεστέραν δίαν. Ὁ ἐσωτερικῶς σιωπηλὸς ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας συγκεντρώνει διὰ τοῦτο ὅλην τὴν προσοχὴν εἰς τὴν διαπίστωσιν τῆς ἰσχύος τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα τοῦ ἐπιβάλλουν τὴν πράξιν. Τὸν ἄνθρωπον κερδίζει σήμερον εἰς τὸν κόσμον ἡ ποσοτικὴ ὑπεροχὴ τῶν τμημάτων τῆς πραγματικότητος, ἡ ὁποία τὸν περιβάλλει. Ὁ λόγος τὸν ἐγκαταλείπει, διὰ νὰ τὸν ἐπισκεφθῆ ὡς μεσίτης τῶν πραγμάτων, διὰ νὰ ἐξηγῆ ἢ νὰ τοῦ παρερμηνεύῃ τοὺς ἀριθμούς των, ὥστε νὰ μὴ πέσῃ ἢ νὰ γίνῃ θῦμα τῆς ἐπιφανείας των, διὰ νὰ παραδοθῆ εἰς τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα διαθέτουν ἢ ὑποτίθεται ὅτι ἐνσαρκώνουν ἐκείνην τὴν δίαν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἡ ἀντίστασις θὰ ἦτο ἀνοησία.

ΠΡΟΣ ΜΙΑΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΝ ΜΕΣΣΙΑΝΙΚΗΝ ΑΡΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ. Βεβαίως καὶ ἄλλοτε ἢ μεγαλυτέρα δία ὑπέταξε τοὺς ἀνθρώπους, συνέβαινε ὅμως οἱ ἄνθρωποι νὰ παραδίδουν μόνον τὸ σῶμα των καὶ νὰ διατηροῦν κάποτε ὀλοκλήρους αἰῶνας, ὅ,τι ἐνόμιζον, ὅτι τοὺς ἦτο ἀναφαίρετον, ἓνα ἐσωτερικὸν κόσμον, τὸν ὁποῖον καμμία δύναμις δὲν κατάρθωσε νὰ καταστρέψῃ, μίαν θέλησιν ἀνεξάρτητον τοῦ θορύβου τῶν κρατούντων πραγμάτων. Τότε ὁ λόγος, ἔστω καὶ χωρὶς νὰ τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἔλθῃ εἰς φῶς, ἀλλ' εἰς τὴν πολυσήμαντον σιωπὴν τῆς ἐσωτερικῶς ἀνεκπορθήτου ἐλευθερίας, χωρὶς κοσμήματα, γυμνὸς λόγος τῶν ἀξιών τοῦ βάθους, εἶχε τὴν δύναμιν νὰ

ἐπιβάλλη σιγὴν εἰς τὸν θόρυβον, νὰ μὴ τὸν ἀφήνῃ νὰ κυριεύσῃ ὁλόκληρον τὸν ἄνθρωπον καὶ μὲ τὴν ἔντασιν αὐτὴν νὰ τὸν κρατῇ ἄγρυπνον, αὐστηρὸν ἀπέναντι τοῦ κόσμου καὶ αὐστηρότερον ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀμετακίνητον εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ γίνῃ ἐσωτερικὸς κυματοθραύστης τῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι τὸν θέλουν ὡς πρᾶγμα. Ὁ λόγος λοιπὸν δὲν ὑπῆρξε πάντοτε τὸ προνόμιον τῶν λογίων, ἀλλ' ὁ ἄρτος ὀλοκλήρων λαῶν. Διὰ τῆς τεχνικῆς σήμερον ἐκείνοι, οἱ ὁποῖοι χάνουν τὸν λόγον, εἶναι ἐν πρώτοις οἱ λαοί, ὅσοι δηλαδὴ εἶχαν ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὰ πράγματα.

Ἄφ' ὅτου μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων παρενεβλήθη ὁ μεσσίας ὄλων τῶν δυνατῶν καὶ τῶν ἀνομολογήτων ὀραματισμῶν ὑπεράνω καὶ τῆς προσδοκίας καὶ τῆς φαντασίας, τὸ τεχνικὸν πνεῦμα, ὁ λόγος, ἂν καὶ σπανίως ἐχάρισεν ἐντελῶς τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ἑαυτὸν του, τὸν ἀφήνει ὅμως τώρα χωρὶς καμμίαν βοήθειαν εἰς ὅ,τι τὸν πείθει, χωρὶς νὰ τὸν κἀνῃ νὰ σκεφθῇ. Τὰ πλήθη ἀπεστράφησαν πάντοτε τὸν λόγον χάριν τοῦ μυστηρίου, ἐὰν λοιπὸν σήμερον τὸ ἀκατάληπτον, ὁ μέγας τῶν σύντροφος, ἐνδύεται τεχνικὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ἐπισκέπεται τὸν κόσμον, ἀντικρῦζον εἰς ὅ,τι ὑπάρχει, ὑπόσχεται καὶ προσφέρεται τεχνικῶς, τὸ κατ' ἐξοχὴν γεγονός τῆς ζωῆς. Ὅπως εἰς τὴν λυτρωτικὴν θρησκείαν δὲν ἐχρειάζετο τίποτε ἄλλο διὰ τὴν ὀρθὴν ζωὴν, πλὴν τῆς ὑπακοῆς εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ κοινοῦ πάθους, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ἡ τεχνικὴ δὲν ἀπαιτεῖ τίποτε ἄλλο ἐκ τοῦ ἀνθρώπου, πλὴν τῆς ὑποταγῆς του καὶ ἀναλαμβάνει εὐχαρίστως τὰ ὑπόλοιπα. Ἡ τεχνικὴ συνεχίζει καὶ τελειοποιεῖ τὸ ἔργον τῶν θρησκευμάτων τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ πάθους, βλέπει εἰς τὸν ἄνθρωπον μόνον μίαν δυνατότητα ἐφαρμογῆς ἐντολῶν καὶ εἰς ἀντάλλαγμα τοῦ προσφέρει ἀμέσως, ὅ,τι ἐκεῖνος θὰ ἤθελε νὰ ἔχῃ, χωρὶς νὰ τὸ κατορθῶνῃ μόνος του.

Ὁ ἀναμενόμενος τῆς σημερινῆς ἐποχῆς κατέρχεται εἰς τὸν κόσμον ἐν δόξῃ. Δὲν περιορίζεται εἰς ὠρισμένους λαούς, ἀπευθύνεται κατ' εὐθείαν εἰς τὴν οἰκουμένην, διδάσκει τὴν ἀπάρνησιν τοῦ κόσμου, θεωρεῖ τὴν φύσιν ὡς ἁμαρτίαν καὶ τὴν σκέψιν ὡς ματαιότητα. Κερδίζει κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πανηγυρικῶς τὰ ἔθνη τῆς γῆς, μεσιτεύει ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ζωὴν των, συνάπτει ὑπερβατικούς δεσμοὺς ἀφοσιώσεως καὶ πίστεως, τοὺς ἐπιτρέπει νὰ χωρισθοῦν εἰς αἵρέσεις, ἀποδέχεται ὅμως τὴν προσφορὰν ὄλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι συνήθισαν νὰ περιμένουν τὴν λύτρωσιν ἐκ τῶν ἔξω διὰ τῆς πρωτοβουλίας αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος κατὰ βάθος ἔχει τὸν κόσμον εἰς τὴν διάθεσίν του.

Τὸν κόσμον ἔχει κατὰ βάθος σήμερον εἰς τὴν διάθεσίν του τὸ τεχνικὸν πνεῦμα. Ἀντίπαλος αὐτοῦ τοῦ πνεύματος εἶναι ἡ φύσις, δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀτομικὴν του σχέσιν πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὴν ὑπαρξίν του. Τελευταῖος ἐκπρόσωπος αὐτῆς τῆς σχέσεως ὑπῆρξεν ὁ λόγος. Ἀκόμη μίαν φορὰν ὁ λόγος ἀποκτᾷ ἐντὸς τοῦ κόσμου ἀρνητικὴν σημασίαν καὶ ὅσοι τὸν ἐκπροσωποῦν, ἐκλαμβάνονται καὶ πάλιν

ή σιωπή, περί ενός συνεχούς διαλόγου ανθρώπου και κόσμου, ο λόγος μένει σήμερα χωρίς έσωτερικήν απήχησιν. "Αλλοτε λοιπόν ή γλώσσα, έστω και εις πρωτόγονον μορφήν, έδιδεν εις τόν άνθρωπον την εύκαιρίαν να όρίση διά της έσωτερικής του πράξεως την έξωτερικήν του πράξιν, διά τούτο ή πράξις, καλή ή κακή, είχεν έσωτερικόν λόγον. "Όσοι ακόμη έγκληματούν, διά να έκδικηθούν την άτίμωσιν της αδελφής των, έχουν έσωθεν την παρόρμησιν, ακούουν ένα μη λεγόμενον λόγον, ό,τι ή νέα κοινωνική τάξις άπαγορεύει και διά τούτο δέν ονομάζει. "Όσοι όμως έρριψαν ή θα ρίψουν την άτομικήν δόμβαν επί ενός ανθρώπινου σχήματος, τó όποϊον έκ τεχνικών λόγων δέν συμβιδάζεται πρòς τó σχήμα, τó όποϊον κάτεσκεύασε την δόμβαν, τó έπραξαν και θα τó πράξουν, διότι ό λόγος έρχεται έξωθεν. Έκείνοι ίσως δέν θα τó ήθελαν, άλλ' ή πιθανή των θέλησις δέν έχει καμμίαν σημασίαν, έφ' όσον ό τεχνικός λόγος την εκπροσωπεί κατά κράτος.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΩΣ ΩΣ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΜΕΣΙΤΕΥΟΝΤΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΛΟΓΟΥ. Εις την έποχήν μας άνταποκρίνονται οί άνθρωποι εις τόν λόγον με την πράξιν. Και άλλοτε θεβαίως υπήρξαν περιπτώσεις, όπότε ό λόγος δέν επέτρεπεν άλλην άπάντησιν, πλην της έφαρμογής αύτών, τά όποϊα επέβαλλε. Τότε όμως ήτο δυνατόν να δώση ό άνθρωπος μίαν έσωτερικήν άπόκρισιν εις τόν έπιτάσσοντα λόγον, ή όποϊα να μη συμβιδάζεται με την έξωτερικήν του άπάντησιν, ή δικαιολογία της όποϊας ήτο μόνον ή βία. Σήμερα όμως άπουσιάζει ή δυνατότης αύτή της άπαντήσεως, την όποϊαν κάποτε ό άνθρωπος έπεφύλασσε ίσως μόνον διά τόν έαυτόν του και κατ' αύτόν τόν τρόπον έκέρδιζεν εις τόν κόσμον μίαν έσωτερικήν ίσορροπίαν, ή όποϊα τόν έστήριζε και όταν ακόμη ό έπιτακτικός λόγος δέν παρεδέχετο αύτήν την στάσιν. 'Ο έπιτακτικός λόγος μεταβάλλεται σήμερα εις πράξιν, χωρίς να έχη γίνει έσωτερική πράξις. Έξακολουθεί να προσφωνή τούς ανθρώπους, όπως και πρώτα, άλλ' ενώ ήτο άρχή ενός έσωτερικού γεγονότος, μιάς πνευματικής συμμετοχής εις τόν κόσμον και τά αίτήματα της ζωής, ώστε ν' άποκτᾶ έντός του ανθρώπου μοναδικήν διάστασιν, να του δίδη περιεχόμενον, να τόν ταυτίζη με τόν έαυτόν του, καθώς του επέτρεπε να διαμορφώνη την έξωτερικήν του πράξιν ή να πράξη από σκοπού έναντίον της έσωτερικής του πράξεως, εις την έποχήν μας ό λόγος δέν συνδέεται πρòς τόν άνθρωπον με τόν λόγον του ανθρώπου, ώστε να δεχθῆ τά προσωπικά του μέτρα και να του έπιτρέψη να δημιουργηθῆ έσωτερικῶς, να ταυτισθῆ με τόν έαυτόν του και να διαμορφώση την πράξιν του με την ιδικήν του εύθύνην, αλλά του καταγράφει λεπτομερῶς, πῶς πρέπει έξωτερικῶς να υπακούση, τί ακριβῶς να πράξη, χωρίς άπαραιτήτως εις την πράξιν αύτήν να τοποθετήση την ύπαρξιν του.

Ἡ στάσις λοιπὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ λόγου δὲν μετεβλήθη, μετετρέπη ὅμως ἡ σχέσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν πράξιν του. Ἡ σχέσις αὕτη ἔχει σήμερον μίαν καὶ μόνην μορφήν, εἶναι ἡ προκαθορισμένη ἐφαρμογὴ τῆς τεχνικῆς ὑποδείξεως, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλουν ἀπρόσωπα δεδομένα, δηλαδή ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν πείραν του δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ δικαιολογήσῃ. Οἱ ἄνθρωποι δέχονται σήμερον τὸν λόγον ὡς μεσίτην μιᾶς τεχνικῆς ἀνάγκης καὶ πράττουν, χωρὶς νὰ ἐλέγχουν τὴν πράξιν των. Ἀπαιτοῦν καὶ παραλαμβάνουν ἓνα λόγον, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἔμπορουν ν' ἀπαντήσουν, παρὰ μόνον μὲ τὴν ἐξωτερικὴν των ἀντίδρασιν, πρὸς τὸν ὁποῖον δὲν ἔμπορουν νὰ διαλεχθοῦν, ἀλλὰ μόνον ἀνταποκρίνονται μὲ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν, τὰ ὁποῖα ἐκεῖνος ὑπαγορεύει. Ἐξακολουθοῦν λοιπὸν μέσῳ τοῦ λόγου νὰ δημιουργοῦν δεσμοὺς πρὸς τὰ πράγματα, νὰ τὰ προφέρουν καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ νομίζουν, ὅτι τὰ συγκρατοῦν καὶ τὰ κάνουν κτήμα των, ὅπως συνέβαινε, ὅταν ἡ ὑπαρξίς των ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς πνευματικῆς διαστάσεως τῶν πραγμάτων, ὅταν τὰ πράγματα ἦσαν περιεχόμενα τοῦ λόγου.

Τὰ σημερινὰ ὅμως πράγματα κατασκευάζουν τὸν λόγον, ὅπως τὸν χρειάζεται ἡ διάδοσις των. Ἀγοράζονται λοιπὸν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲν ἀνήκουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Θὰ ἦσαν ἰδικά των, ἐὰν εἶχαν τὴν δυνατότητα νὰ τὰ τοποθετήσουν εἰς τὴν γλῶσσαν των, ὅχι ἀπλῶς νὰ δανεισθοῦν τὴν γλωσσικὴν των προβολήν, ἀλλὰ νὰ τὰ καλύψουν μὲ τὸν ἰδικόν των λόγον, νὰ τὰ ἐξανθρωπίσουν καὶ νὰ τὰ κάνουν ἐσωτερικοὺς συντρόφους τῆς ζωῆς των. Οἱ ἄνθρωποι δὲν κατορθώνουν σήμερον νὰ ἐξημερώσουν τὴν πραγματικότητα, νὰ τῆς δώσουν τὸ πρόσωπόν των καὶ νὰ ζήσουν μαζί της. Τὴν παρακολουθοῦν συνήθως ἀπὸ μακρὰ καὶ ὅταν τὴν πλησιάζουν, φοβοῦνται νὰ τὴν θίξουν. Δὲν τὴν προσκαλοῦν διὰ τοῦτο εἰς τὸν λόγον, διότι δὲν τὴν γνωρίζουν, ἀλλ' ἀρκοῦνται εἰς τὸ σύνθημα, τὸ ὁποῖον τὴν παρουσιάζει, χωρὶς νὰ φωτίξῃ τὸ ἐσωτερικόν της μυστήριον. Ἔτσι μένει ἡ πραγματικότης χωρὶς ἀνθρώπινον ὄνομα, χωρὶς νὰ περιέχῃ τὸν ἄνθρωπον, δηλαδή ὁ ἄνθρωπος μένει χωρὶς περιεχόμενον, γεμάτος ὅμως πράξεις καὶ συνθήματα. Ἀντὶ νὰ γνωρίξῃ, τί εἶναι ὁ κόσμος, εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποῖου ζῆ, πληροφορεῖται τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ κόσμος αὐτὸς τὸν ἀνέχεται. Οὔτε ἡ πράξις οὔτε τὸ σύνθημα τοῦ ἐρμηνεύουν τὴν πραγματικότητα, ἀλλὰ τοῦ προσδιορίζουν, πῶς τὸν χρειάζονται τὰ τεχνικὰ πράγματα. Ἐνῶ ἡ πράξις μένει ἐντελῶς ἐκτὸς τοῦ λόγου, μὲ τὸν συνθηματικόν της χαρακτήρα ἡ τεχνικὴ γλῶσσα τὴν ἐκμαιεῖ. Τόσον ἡ πράξις τῆς τεχνικῆς ἐφαρμογῆς ὅσον καὶ ἡ γλωσσικὴ της πρόκλησις ἔχουν διὰ τοῦτο κοινὸν παρονομαστὴν τὴν ἀπουσίαν τοῦ λόγου.

ΧΑΡΙΝ ΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ. Διὰ τὴν πράξιν δὲν χρειάζεται σήμερον νὰ ἐγγυηθῆ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὴν πράττει, ἀλλ' εἶναι ἀρκετὴ ἡ ἐγγύησις τῆς ἐξωτερικῆς τῆς παρορμήσεως. Ἐνῶ ἄλλοτε ἡ γλῶσσα ἐξέφραζε τὴν πνευματικὴν τάξιν, τὴν ἐμπειρίαν τοῦ ἀνθρώπου ὡς προσώπου καὶ ὡς παραδόσεως, ὥστε ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἡ ἐξωτερικὴ παρόρμησις ἐπενέβαινε εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν του, νὰ προβάλλῃ ἀντίστασιν καὶ νὰ μὴ πράττῃ ἄλλοτε τὴν μίαν καὶ ἄλλοτε τὴν ἄλλην πράξιν, ἀλλὰ μόνον ὅ,τι θὰ τὸν ὑπεχρέωνε νὰ μείνῃ πιστὸς εἰς τὴν ιδέαν τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τοῦ πνεύματος, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐτρέφετο, ἐνῶ ἄλλοτε ἡ γλῶσσα συνέιχε τὸν ἄνθρωπον, σήμερον ὑπάρχει, διὰ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ χάσῃ τὴν ἐσωτερικὴν του συνοχήν, διὰ νὰ μὴ δοθῆ, ὅπου ἐκεῖνος θὰ ἠθέλεν, εἰς τὴν πραγματικότητά διὰ νὰ μὴ θέλῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ εἶναι ἕτοιμος νὰ ἐκτελέσῃ, ὅ,τι τοῦ προτείνουν μέσω ἐκείνης τὰ τεχνικὰ πράγματα. Χωρὶς νὰ ἔχῃ περιεχόμενον, ἀλλ' ὡς ἐξωτερικὸν σχῆμα, χωρὶς νὰ μεταφέρῃ τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ μόνον τὴν ὄψιν των, ἡ γλῶσσα, ὅταν ἀπευθύνεται εἰς τὸν ἄνθρωπον, δὲν γεννᾷ ἐντὸς του μίαν ἀπάντησιν, δὲν τοῦ ἐπιτρέπει δηλαδὴ νὰ ἔχῃ γλωσσικὴν ἐκφρασιν, νὰ γίνῃ κύριος τοῦ λόγου καὶ ταυτοχρόνως κύριος τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἀντιθέτως τὸν κρατεῖ εἰς ἀπόστασιν. Δὲν τοῦ δίδει τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ιδιοποιηθῆ, νὰ μάθῃ νὰ συνομιλῆ μὲ τὸν κόσμον, τοὺς συνανθρώπους του καὶ τὴν ὑπαρξίν του, ἀλλὰ τὸν ἀναγκάζει νὰ τὴν ἀκούῃ καὶ χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ τὴν οὐσίαν της, νὰ πράξῃ, ὅ,τι τὸν προτρέπει.

Ἡ γλῶσσα τῆς ἐποχῆς μας περιορίζει τὴν λειτουργίαν της εἰς τὴν κινητοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου. "Ὅταν ἐκ τῶν ἐπισήμων βημάτων, τῆς ἐφημερίδος, τοῦ περιοδικοῦ, τοῦ ἐξώστου, τοῦ κινηματογράφου, τοῦ κοινοβουλίου, τοῦ τόπου τῆς ἐργασίας, τῶν χώρων τῆς ἀστρομαντικῆς προβλέψεως ἢ τῆς στατιστικῆς ἐπισκέπεται τὸν ἄνθρωπον, ἡ πράξις του διακόπτει τοὺς ἐσωτερικοὺς της δεσμούς, παύει νὰ περιορίζεται ἐκ μέρους τῆς πείρας καὶ νὰ ἔχῃ προσωπικὴν ἐγγύησιν. Χωρὶς ὑπεύθυνον ἔλεγχον, ἡ πράξις εἶναι δυνατὸν νὰ διαμορφώνεται ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀνθρώπου, νὰ ἐξογκώνεται, νὰ συγκρούεται πρὸς ἄλλας πράξεις, νὰ συμπαρασύρῃ εἰς τὴν σύγκρουσιν ἐνόχους καὶ ἀνευθύνους, λαοὺς καὶ ἔθνικοὺς συλλόγους, νὰ ζητῆ νὰ συντρίψῃ κάθε ἀντίστασιν χωρὶς ἄλλον λόγον, πλὴν τοῦ δικαιώματος νὰ ἐξελίσσει ἀνενοχλήτως, νὰ κυκλοφορῆ πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις τῆς γῆς, χωρὶς νὰ ὑπακούῃ οὔτε εἰς τὰ «μετανοεῖτε», οὔτε εἰς τοὺς θρήνους, οὔτε εἰς τοὺς ἀλλαγμούς, οὔτε εἰς τὴν ἐσχατολογικὴν προφητείαν. Μὲ τὴν βοήθειαν τῶν τεχνικῶν μέσων καὶ μάλιστα τῶν τεχνικῶν σκοπῶν, ἰδίως ὁμως μέσω τοῦ τεχνικοῦ λόγου ἡ πράξις κατῶρθωσε νὰ ὑπερπηδήσῃ τὸν ἄνθρωπον, νὰ μὴ τὸν χρειάζεται εἰς τὴν ἀτομικότητά του οὔτε διὰ τὴν ἔναρξιν οὔτε διὰ τὴν περάτωσίν της, νὰ τὸν συνοψίσῃ καὶ νὰ τὸν συγκρούῃ καὶ ἀναλόγως τῶν συνδυασμῶν καὶ τῶν ἀντι-

στάσεων νὰ τροποποιῆται ἢ νὰ διαλύεται, νὰ παρεκκλίνη ἢ νὰ προκαλῆ νέας πράξεις μὲ τὴν ἰδίαν τύχην.

ΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΟΣ ΑΛΛΟΤΕ (1789) ΚΑΙ ΤΩΡΑ (ΥΠΑΝΑΠΤΥΚΤΟΙ ΛΑΟΙ). Πράξεις χωρὶς ἐσωτερικὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ συντελούμενον ἔργον εἶναι ἀντιγραφή τοῦ μηχανήματος εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Πράξεις χωρὶς ἐπίγνωσιν, ὅταν δηλαδή ὁ ἄνθρωπος ἔχη ἀφαιρεθῆ ἐκ τοῦ ἔργου του, εἶναι μηχανικὴ πράξις. Θὰ ἦτο ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς δυνατὸν νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ σημερινὴ ἀναστάσις ἐντὸς τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς ὅλοκληρον τὸν κόσμον ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἄνθρωπος βλέπει τὸν ἑαυτὸν του μὲσω τῶν τεχνικῶν του πραγμάτων καὶ προσαρμόζει εἰς τὴν ἐπιτηδειότητα αὐτὴν τὴν συμπεριφορὰν του. Μὲ πολλὴν σαφήνειαν τὸ πρᾶγμα γίνεται φανερὸν εἰς τὰ πειράματα τῆς ἀστροναυτικῆς, παρατηρεῖται ὅμως εὐκρινῶς καὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς ζωῆς τῶν κοινῶν θνητῶν, οἱ ὅποιοι κερδίζουν τὴν αὐτοπεποίθησίν των ἀναλόγως τῆς ἀποδόσεώς των, δὲν ἐνδιαφέρονται διὰ τὰ βιώματα, τὴν ἔσω πλευρὰν τῆς πράξεως, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπήχησίν της, θέτουν τὰ πάντα εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ δυναμικοῦ των, ἀμελοῦν τοὺς ἐγγύς, διαγράφουν ἐκ τοῦ προγράμματος τὸν κόσμον τοῦ συναισθήματος, ἐνισχύονται, ὅταν ἐξαντλοῦνται, μὲ δισκία χημικῶν οὐσιῶν καὶ τελικῶς ζοῦν διὰ τὰ ποσοτικὰ καὶ μόνον στοιχεῖα τῶν πράξεων, διὰ τὰ ἔργα, τὰ ὅποια εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτελέσουν μηχανικῶς.

Τὰ μηχανήματα δὲν προπορεύονται μόνον ὄλων τῶν συγχρόνων πράξεων, ἀλλ' ὑπῆρξαν ἡ ἀφετηρία τοῦ γεγονότος, τὸ ὅποιον ἰδίως ἀπὸ τῶν δύο τελευταίων αἰῶνων τῆς ἱστορίας συγκλονίζει ἀρχικῶς τὴν Εὐρώπην καὶ σήμερον ὅλοκληρον τὸν κόσμον, μιᾶς κοσμοϊστορικῆς ἀπαιτήσεως, ἡ ὅποια ἀποτελεῖ τὸ κρυφὸν ἐλατήριον τῶν ἀτομικῶν καὶ τῶν ἐθνικῶν προσπαθειῶν τῆς ἐποχῆς μας, τῆς διατυμπανιζομένης ἢ τῆς ἀνομολογήτου ἀξιώσεως νὰ γίνουιν οἱ ἄνθρωποι μεταξύ των ἴσοι. Ἀφ' ἧς στιγμῆς τὰ πράγματα προσεφέρθησαν νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸν ἄνθρωπον χωρὶς τὴν προσωπικὴν του συμβολήν, ἀνεξαρτήτως δηλαδή τῆς ἰκανότητός του καὶ χωρὶς νὰ τὸν ἀναγκάζουν νὰ κοπιᾷσῃ, συνετελέσθη εἰς τὴν ἱστορίαν ἡ ἐπανάστασις τῆς κοινωνικῆς ἰσότητος. Ἐν ὅσῳ τὰ πράγματα προέβαλλον ἀπαιτήσεις εἰς ὅσους τὰ ἐχρειάζοντο, οἱ ἄνθρωποι ὑπεχρέωσαν οἱ μὲν τοὺς δὲ νὰ τοὺς ἀντικαταστήσουν εἰς τὴν ἀπαίτησιν αὐτὴν καὶ ἐχωρίσθησαν εἰς δούλους καὶ ἐλευθέρους ἢ ἀργότερον εἰς εὐγενεῖς καὶ χωρικούς. Ὅταν μὲ τὴν παρουσίαν τῆς μηχανῆς ἡ σχέση αὐτὴ ἔχασε τὴν ἀξίαν της, παρουσιάσθη ἡ κυριαρχία τῶν μὲν ἐπὶ τῶν δὲ ὡς κοινωνικὴ ἀδικία.

Βεβαίως καὶ προηγουμένως οἱ ὑποτελεῖς δὲν ἦσαν εὐχάριστη

μένοι με τὴν ἀνισότητά, ἡ κοινωνικὴ τάξις ἦτο ὅμως σχεδὸν παντοῦ ἢ ἰδίᾳ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ παρουσιάζετο ὡς θέλησις τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὴν ἐμφάνισιν εἰς τὸ προσκήνιον τῆς ἱστορίας πραγμάτων, διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο συνεχῶς ἐπουσιωδέστερος, οἱ ἄνθρωποι ἀνεκάλυψαν, ὅτι οὐσιαστικῶς δὲν διέφερον μεταξύ των. Τὴν πρώτην ἐκρηκτικὴν συνείδησιν τοῦ πρωτοφανοῦς αὐτοῦ γεγονότος ἔδωσαν εἰς τὴν ἱστορίαν ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις. Οἱ ἐπαναστάται τοῦ τέλους τοῦ 18ου αἰῶνος δὲν ἐσκέπτοντο ἀσφαλῶς, ὅτι πρὸ μιᾶς γενεᾶς ὁ James Watt εἶχε δώσει τὸ τελικὸν σύνθημα διὰ τὴν ἐπικράτησιν ἐντὸς τῶν κοινωνιῶν τοῦ μαθηματικοῦ ἀξιώματος «τὰ πρὸς τρίτον ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἴσα». Εἰς τὴν ἀνατολὴν τοῦ τεχνικοῦ πνεύματος ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις παρουσιάζει τὴν πρώτην προσπάθειαν τῶν ἀνθρώπων νὰ σταθοῦν ἀπέναντι τῶν πραγμάτων ὡς ἴσοι πρὸς ἴσους. Ἐκτοτε τὴν Εὐρώπην καὶ σήμερον τὴν ὑφήλιον τίποτε ἄλλο δὲν συγκινεῖ περισσότερο, πλὴν τῆς ἐξισώσεως τῶν ἀνθρώπων. Τὰ τεχνικὰ πράγματα πείθουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ θεωρήσουν ὅλας τῶν τὰς διακρίσεις ὡς τυχαίας καὶ ἀδικαιολογήτους, νὰ ζοῦν, διὰ νὰ μὴ ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς ἄλλους νὰ τοὺς ὑπερβάλλουν, νὰ αἰσθάνωνται τὴν διαφορὰν των εἴτε ὡς καταπίεσιν εἴτε ὡς προσβολήν. Ἡ περιουσιακὴ κατάστασις, ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας, ἡ ἐνδυμασία, τὰ ἐνδιαφέροντα τοῦ ἐλευθέρου χρόνου, ἡ διαφορὰ τῶν πίστεων καὶ τῶν ἠθῶν, τὰ δύο φύλα, τὰ κοινωνικὰ κριτήρια εὐρίσκονται ἔκτοτε εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐξισώσεως.

Ἄφ' ὅτου ὁ ἄνθρωπος κατορθώνει νὰ μεσιτεύῃ τὴν πράξιν του, βλέπει τὸν ἑαυτὸν του ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ὁμοιότητός του πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἡ διαπίστωσις αὕτη συνταράσσει τὸν εὐρωπαϊκὸν χῶρον ἀπὸ τῆς πρώτης παρουσιάσεως μηχανικῶν διαρρυθμίσεων εἰς τὴν ζωὴν. Ἡ σημερινὴ ζωὴ βασίζεται ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν μηχανικὴν διαρρυθμίσιν, ἡ τεχνικὴ δηλαδὴ ἐπιτυγχάνει νὰ θέσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκτὸς τοῦ προβλήματος. Δ' αὐτὸν τὸν λόγον, ὅπου ἡ τεχνικὴ εἰσχωρεῖ εἰς τοὺς «ὑπαναπτύκτους» λαοὺς, κανεὶς δὲν πείθεται διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἄλλων. Μετὰ τὴν τεχνικὴν μεσίτευσιν τῆς πράξεως οἱ ἄνθρωποι κινδυνεύουν σήμερον νὰ συμπέσουν εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Ὅσον ὁ κίνδυνος αὐτὸς εἶναι μεγαλύτερος, αὐξάνονται τὰ συστήματα τῶν διαφορῶν καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐξομοιώνονται κατὰ βάθος. Ὅλη ἡ πολιτικὴ ἱστορία καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ἀνησυχία τοῦ ἀνθρώπου τῆς ἐποχῆς μας μετὰ τοὺς τρόπους, οἱ ὁποῖοι καθησυχάζουν τὴν ἀνησυχίαν αὐτὴν καὶ ὡς τεχνικῆς φύσεως τὴν κάνουν βαθυτέραν, ὑπῆρξεν ἐπακόλουθον τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ ζῆσῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ἔπαυσε νὰ βασίζεται εἰς τὴν ἀτομικὴν του ὑπαρξιν.